

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Ректор Чорноморського
національного університету ім. П. Могили

Л. П. Клименко
2017 року

КОНЦЕПЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ

Чорноморського національного університету імені Петра Могили
з надання освітньої послуги з підготовки бакалаврів
галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»
із ліцензованим обсягом освітньої послуги 100 осіб (25 осіб/курс), яка
ґрунтується на результатах моніторингу регіонального ринку праці та ринку
освітніх послуг

Схвалено рішенням Вченої ради
Чорноморського національного
університету ім. П. Могили
Протокол № _ від _____ р.

Голова Вченої ради ЧНУ ім. Петра Могили

 Л. П. Клименко

РОЗДІЛ І
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
РЕГІОНУ ЩОДО ПОТРЕБИ У БАКАЛАВРАХ
галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент»

Динамічний розвиток держави вимагає відповідних змін у системі менеджменту. Ці зміни потребують постійної адаптації, значних інвестицій, проведення досліджень та підготовки нової генерації кадрів. Українське суспільство відчуває гостру потребу у конкурентоспроможних фахівцях з високим рівнем підготовки у сфері управління підприємствами та організаціями усіх форм власності. Висококваліфікованих менеджерів потребують також органи державної влади та місцевого самоврядування.

У Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року зазначено, що пріоритетним напрямом кадрової політики є створення дієвого механізму та залучення до роботи всередині колективу підприємства, установи, організації, державного органу висококваліфікованих фахівців, забезпечення конкурентоспроможності на ринку праці. З метою професіоналізації цього виду діяльності, до професійної підготовки кваліфікованих управлінських кадрів мають бути залучені провідні вищі навчальні заклади України.

Моніторинг ринку праці Миколаївської області засвідчив, що існує нагальна потреба у підготовці фахівців з менеджменту, здатних виконувати такі завдання, як координація процесів розроблення та реалізації інноваційних проектів; обґрунтування прогнозів соціально-економічного розвитку держави, регіону, галузі, підприємства, організації; управління інноваційними процесами; формування кадрової політики та корпоративної культури організації; координація процесів функціонування інформаційно-комунікаційної системи організації; визначення пріоритетів економічного розвитку підприємств, організацій, галузі, регіону; моніторинг реалізації стратегії розвитку організації; підготовка аналітичних матеріалів господарської діяльності; управління на рівні області та міст.

Потреба у фахівцях спеціальності 073 «Менеджмент» підтверджена листом Миколаївського обласного центру зайнятості (№18/04/3112-17 від 24.11.2017 р.) в обсязі 174 особи. В Миколаївській області функціонує понад 40 тисяч установ, підприємств і організацій, а в самому місті понад 26 тисяч одиниць.

На сьогодні у Миколаївській області підготовку бакалаврів напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» здійснюють Миколаївський національний аграрний університет, Миколаївський Національний університет імені В.О. Сухомлинського, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова. Спеціальність є затребуваною з боку роботодавців і набуває усе більшого попиту серед абітурієнтів.

Спеціалізація Національного університету кораблебудування орієнтована на морегосподарський комплекс, підвищення рівня інженерної підготовки фахівців, пов'язаних із виробничою інфраструктурою суднобудування, морського транспорту тощо. Миколаївський національний аграрний університет має специфічну сільськогосподарську спрямованість, а в Миколаївському національному університеті ім. В.О. Сухомлинського спрямована на розвиток освітніх послуг.

Тоді як у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили підготовка бакалаврів зазначеного вище напряму підготовки має універсальне спрямування як для широкого кола потреб бізнесу та фінансового сектору, так і для органів державної влади та місцевого самоврядування, недержавних установ і громадських організацій. Крім того, багаторічний досвід показує, що для отримання вищої освіти до Чорноморського національного університету імені Петра Могили приїжджають багато абітурієнтів з усіх регіонів України, із країн СНД (Республіки Азербайджан, Республіки Туркменістан, Грузії, Молдови, Російської Федерації) тощо, що свідчить про високу якість підготовки фахівців та їх визнання на міжнародному рівні.

Підготовка фахівців за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент» в університеті, який являє собою багатопрофільний навчально-науковий комплекс

із високим рівнем підготовки висококваліфікованих кадрів, буде вирізнятися поміж наявних у регіоні навчальних закладів такими рисами:

1. В університеті сформовано професорсько-викладацький склад на засадах високої педагогічної майстерності, що дозволяє проводити високоякісну підготовку майбутніх бакалаврів, формувати в них науковий світогляд, професійні та психолого-педагогічні якості.

В університеті сформувалася наукова школа, що досліджує проблеми інноваційного розвитку різних галузей економіки, корпоративного і державного управління, до якої активно залучаються студенти.

2. Наукова робота зі студентами здійснюється за трьома основними напрямками:

- науково-дослідна робота, що є невід'ємним елементом навчального процесу і входить до навчальних планів, навчальних програм як обов'язкова для всіх студентів, а саме: написання рефератів наукової літератури в процесі вивчення дисциплін; виконання лабораторних, практичних, семінарських та самостійних завдань, контрольних робіт, що містять елементи проблемного пошуку, виконання нетипових завдань дослідного характеру в період практики; розробка методичних матеріалів із використанням дослідницьких методів (глосаріїв, кросвордів, підготовки і захисту курсових та дипломних робіт);

- науково-дослідна робота, що здійснюється поза навчальним процесом – участь у наукових гуртках, лабораторіях, експедиціях тощо, участь студентів у виконанні держбюджетних наукових робіт, проведення досліджень у мережах творчої співпраці кафедр, факультетів; оформлення результатів досліджень у статті та доповіді. Так, на факультеті економічних наук створено Економічний клуб, який організовує міжнародні конференції (Civic educational project). Студенти-учасники засідань клубу студенти проводять самостійні дослідження на економічну тематику та беруть активну участь у різноманітних програмах (Канадсько-Українська парламентська програма) та семінарах (м.Годолло, Угорщина, семінар за темою Rural Sustainable Development), колоквиумах (м.Київ, «Дні науки», що проводить Києво-Могилянська академія), економічних

тренінгах, які дають змогу поїхати на стажування до інших країн (Угорщина, Казахстан, Канада).

- в Інституті державного управління (структурний підрозділ ЧНУ ім. Петра Могили) проводяться наукові дослідження з питань управління державними та недержавними установами та організаціями, реформування системи управління в Україні, вивчається міжнародний досвід;

- науково-організаційні заходи: Всеукраїнські та міжнародні студентські конференції, Всеукраїнські конкурси наукових робіт, які щорічно проводяться в університеті, конкурсні програми, що проводяться державними та недержавними організаціями.

Залучення студентів до наукової роботи є одним з основних чинників підготовки кадрів, що більш адаптовані до потреб сьогодення. Університет видає періодичний молодіжний науковий журнал «Студентські наукові студії», фаховий науковий журнал «Наукові праці. Серія: Економіка» та «Наукові праці. Серія: Державне управління», де представлено результати наукової роботи студентів бакалаврату, магістрантів і аспірантів.

3. Кафедра професійного англomовного навчання факультету економічних наук забезпечує спеціалізовану підготовку студентів англійською мовою за фахом. Це дозволяє окремим студентам захищати курсові та дипломні роботи англійською мовою, що забезпечує повне опанування іноземних джерел літератури та підвищує кваліфікаційний рівень фахівця в умовах інтеграційних процесів в Україні. Університет забезпечує обов'язкове вивчення, крім англійської, другої іноземної мови за вибором студента (німецької, іспанської, польської, французької, китайської тощо). Ґрунтовна мовна підготовка дозволяє студентам продовжувати навчання за кордоном за програмами PhD, паралельно отримувати диплом MBA, проходити стажування в університетах США, Німеччини, Італії, Норвегії, Польщі, Канади, що дозволяє переймати освітній досвід інших країн.

4. Для забезпечення розвитку аналітичних здібностей майбутніх фахівців в університеті застосовують новітні педагогічні технології, а саме: аналіз ділових ситуацій, ділові ігри, лекції-дискусії тощо. Викладачами розроблено відповідне

методичне забезпечення, що дозволяє активно застосовувати названі технології в навчальному процесі.

З 2005 року в Чорноморському державному університеті ім. Петра Могили, Національному університеті «Києво-Могилянська академія», Острозькій академії та Лейпцизькому університеті прикладних наук за стандарт прийнято вільно розповсюджену систему Moodle. Це модульне, об'єктно-орієнтоване динамічне середовище для навчання. За цей час загальна кількість курсів склала 1401, а кількість користувачів – 4589. Дана сторінка знаходиться в Internet-мережі за адресою <http://moodle.chdu.edu.ua>.

5. Бакалавр з менеджменту може продовжити навчання в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили має дев'ятирічний досвід підготовки менеджерів для органів державної влади та місцевого самоврядування. Зокрема в Інституті державного управління Чорноморського національного університету імені Петра Могили здійснювалась підготовка магістрів в галузі знань «Державне управління» за спеціальностями «Місьцеве самоврядування» (з 2013 року) та «Державна служба» (з 2005 року) за шістьма спеціалізаціями: «Адміністративний менеджмент», «Кадровий менеджмент», «Територіальне управління та місьцеве самоврядування», «Правове забезпечення», «Економіка», «Світова та європейська інтеграція». З жовтня 2005 року було випущено більше 700 магістрів-управлінців.

Підготовка бакалаврів за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент» здійснюватиметься на кафедрі менеджменту факультету економічних наук Чорноморського національного університету імені Петра Могили, яку очолює доктор наук. Також до навчального процесу залучатимуться найкращі викладачі з таких кафедр: інтелектуальних і інформаційних систем; публічного управління та адміністрування; фінансів і кредиту; економіки підприємства; економічної теорії та міжнародної економіки; обліку і аудиту; соціології; екології; англійської мови; історії; української філології, теорії та історії літератури.

Випускники університету мають можливість продовжувати навчання в аспірантурі. Багато з них вже успішно завершили аспірантуру та захистили кандидатські та докторські дисертації і працюють викладачами та на керівних посадах університету.

Випускники університету обіймають керівні посади на провідних підприємствах, в органах державної влади та місцевого самоврядування, установах України й за кордоном (Представництво Світового банку в Україні, Комітети Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності, міжнародна ріелторська фірма Arm&Step SL., міжнародні аудиторські консалтингові компанії Ernst&Young, KPMG, Deloitte, ПАТ «Миколаївський суднобудівний завод «Океан»», ТОВ СП «Нібулон», ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», ПАТ КБ «ПриватБанк», Миколаївська швейна фабрика ТОВ «Zemal», Миколаївська обласна адміністрація, Миколаївська обласна рада, Миколаївська міська рада), відкривають власний бізнес (Консалтинговий центр Тараса Загороднього).

В університеті до складу матеріально-технічної бази бібліотеки університету входять 1 абонемент, 3 читальні зали (загальна кількість місць – 238) загальною площею 788,56 кв.м. Зона зберігання фондів становить 358,93 кв.м.; зона обслуговування читачів – 382,88 кв. м. Бібліотека має наявності 6 комп'ютерів, 1 сервер, 6 окремих місць для користувачів Internet.

На початок 2017-2018 навчального року фонд бібліотеки становить 171066 примірника, у т.ч. державною мовою – 114681 примірників ; підручників – 79335 примірників. Фонд відділу літератури іноземними мовами – 20946 примірники на 44 мовах світу. Електронний каталог бібліотеки містить 55021 записів.

Університет забезпечує належну базу з інформаційно-комп'ютерного забезпечення, кадрового складу і відповідні методики навчання з профільних дисциплін, ділової української та іноземних мов та надає можливість проходження навчальної практики, стажування за кордоном, участі у міжнародних наукових конференціях та семінарах.

Таким чином, для задоволення кадрового попиту підприємств, організацій, установ, органів державної влади та місцевого самоврядування, університет має необхідну матеріальну базу, інфраструктуру, професорсько-викладацький склад. Усе це є гарантією здатності забезпечити на сучасному рівні підготовку бакалаврів напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» у кількості 100 осіб денної форми навчання (25 осіб/курс), враховуючи потреби та особливості Миколаївської області.

РОЗДІЛ II

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили – вищий навчальний заклад державної форми власності IV рівня акредитації, підпорядкований Міністерству освіти і науки України.

Структура ЧНУ імені Петра Могили вибудовується за схемою класичного університету сучасного типу. Він налічує 6 факультетів (комп'ютерних наук, економічних наук, політичних наук, фізичного виховання і спорту, соціології, юридичний), 4 інститути (інститут філології, інститут державного управління, інститут післядипломної освіти, медичний інститут), 38 кафедр, охоплює підготовку із 34 спеціальностей.

Створення Чорноморського національного університету імені Петра Могили на всіх стадіях свого розвитку тісно пов'язане з історією народження і розвитку Києво-Могилянської академії. За період з 17 січня 1996 року до теперішнього часу університет пройшов шлях від філії Національного університету «Києво-Могилянська академія», Миколаївського гуманітарного університету ім. Петра Могили, Чорноморського державного університету до Національного. Заснуванню Києво-Могилянської академії сприяв видатний релігійний, культурно-освітній діяч Петро Могила. Діяльність Петра Могили в галузі освіти була спрямована на піднесення національної свідомості.

Національний університет «Києво-Могилянська академія» засновано як Київську Братську школу в 1615 році. Статус колегіуму отримав в 1632 році, статус академії – в 1658 році. Києво-Могилянська академія відроджена 19 вересня 1991 року на своїй історичній території як перший незалежний вищий навчальний заклад України – університет «Києво-Могилянська академія». Статус національного набув у 1994 році.

17 січня 1996 року прийнята Ухвала Вченої ради національного університету «Києво-Могилянська академія» про заснування Миколаївської філії НаУКМА, яка була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 3 липня 1996 року. За розпорядженням Кабінету Міністрів України № 112-р від 13 березня 2002 року створено Миколаївський державний гуманітарний

університет імені Петра Могили на базі Миколаївської філії Національного університету «Києво-Могилянська академія». Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 712 від 03.07 1996 року на базі університету утворено «Миколаївський навчальний національно-культурний комплекс» як осередок української культури, спрямований на розвиток особистості як найвищої загальнолюдської цінності, без якої неможливий історичний поступ нації і держави. До складу комплексу входять: Миколаївський муніципальний колегіум, Миколаївський обласний юридичний ліцей, 8 шкіл, 4 гімназії та ліцеї міста Миколаєва, Южноукраїнська, Южне, Херсона, Кіровограда.

10 грудня 2008 року Розпорядженням Кабінету Міністрів України за № 1521-р Миколаївський державний гуманітарний університет імені Петра Могили реорганізовано в Чорноморський державний університет імені Петра Могили.

14 червня 2016 року Указом Президента України №252/2016 Чорноморському державному університету імені Петра Могили надано статус Національного.

Клименко Леонід Павлович є засновником та керівником закладу освіти, ректором Чорноморського національного університету імені Петра Могили, професором, доктором технічних наук, заслуженим діячем науки і техніки України, Академіком Міжнародної інженерної академії та інженерної Академії України. Л.П. Клименко є автором понад 150 наукових навчально-методичних праць та 19 винаходів, чотири з яких впроваджені у виробництво із значним економічним ефектом, членом спеціалізованої вченої ради в Хмельницькому державному університеті та в Національному університеті кораблебудування ім. С.Й. Макарова, веде аспірантуру за спеціальностями 05.02.04 «Тертя і зношування в машинах», 21.06.01 «Екологічна безпека». Нагороди ректора: дипломант ВДНГ СРСР і ВДНГ УРСР, лауреат премії ЛКСМУ в галузі науки і техніки, медаль Петра Могили, нагрудний знак «За наукові досягнення», почесний знак і диплом «Патріот України», Почесна відзнака «За заслуги перед містом Миколаєвом» (2009 р.), Почесна грамота та нагрудний знак «За особливі заслуги перед українським народом» (2009 р.), Почесна Грамота та нагрудний

знак Кабінету Міністрів України (2009 р.), Почесна Грамота Комітету з фізичного виховання та спорту МОНмолодьспорту (2011 р.), Почесна відзнака Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова та Золота медаль «Михайло Петрович Драгоманов 1841-1895 рр.» (2012 р.), Медаль та диплом Почесного професора Wisconsin International University (2012 р.), Почесна відзнака Національного олімпійського комітету та Асоціації ветеранів спорту України (2012 р.), Грамота Спілки журналістів України (2013 р.), Медаль від Української православної церкви «За жертвність та любов до України» (2015 р.).

В основу науково-дослідної діяльності ЧНУ імені Петра Могили був покладений національний досвід, зокрема філософська концепція Петра Могили – органічне поєднання наукової та навчальної діяльності. Це дало змогу успішно пройти ліцензування та акредитацію із запроваджених спеціальностей.

У ЧНУ імені Петра Могили на факультеті комп'ютерних наук ліцензовано та ведеться навчання з такими напрямками та спеціальностями як: «Комп'ютерні науки», «Комп'ютерна інженерія», «Системний аналіз», «Комп'ютерні науки та інформаційні технології», «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», «Інженерія програмного забезпечення».

Факультет економічних наук веде навчання за ліцензованими спеціальностями «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Облік і оподаткування», «Менеджмент» і «Геодезія та землеустрій».

Факультет політичних наук має ліцензовані спеціальності «Політологія», «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», «Історія та археологія».

Факультет соціології проводить навчання за ліцензованими спеціальностями «Психологія», «Соціальна робота» та «Соціологія».

На юридичному факультеті ліцензовано спеціальність «Право».

На факультеті фізичного виховання і спорту ліцензовано спеціальності «Фізична культура і спорт» та «Фізична терапія, ерготерапія».

В медичному інституті, створеному 28 серпня 2015 року, ліцензовано такі спеціальності: «Медицина» та «Екологія».

Інститут філології, який створено при університеті 1 вересня 2010 року, готує фахівців за ліцензованими спеціальностями «Журналістика» та «Філологія» з переліком спеціалізацій: «Мова і література (англійська)», «Мова і література (німецька)», «Переклад (англійська та німецька мови)» та «Українська мова і література».

Інститут державного управління здійснює підготовку магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» з переліком спеціалізацій: «Державна служба» та «Міське самоврядування».

Навчально-науковий інститут післядипломної освіти в своїй діяльності охоплює такі напрями, як підвищення кваліфікації, перепідготовка (друга вища освіта), заочна освіта та ступенева освіта.

Підготовка здобувачів вищої освіти в ЧНУ імені Петра Могили проводиться за очною (денною та вечірньою) і заочною формами навчання, за держзамовленням та за кошти фізичних і юридичних осіб.

Відповідно до наказу МОН №693 від 10.05.2017 року в ЧНУ імені Петра Могили створено спеціалізовану вчену раду Д 38.053.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук за спеціальностями:

07.00.01 – історія України;

07.00.02 – всесвітня історія.

Наказом МОН України №996 від 11.07.2017 року в ЧНУ імені Петра Могили створено спеціалізовану раду Д 38.053.03 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук з державного управління за спеціальностями:

25.00.02 – механізми державного управління.

Наказом МОН України №642 від 26.05.2014 року в ЧНУ імені Петра Могили створено спеціалізовану вчену раду Д 38.053.05 з правом прийому до розгляду та проведенням захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) технічних наук з наступних спеціальностей:

05.13.05 – комп’ютерні системи та компоненти;

05.13.06 – інформаційні технології.

Наказом МОН України №1222 від 07.10.2016 року в ЧНУ імені Петра Могили створено спеціалізовану раду К 38.053.04 з правом приймати до розгляду та проводити захист дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук зі спеціальностей:

10.01.04 – література зарубіжних країн;

10.01.06 – теорія літератури.

Наказом МОН України №820 від 11.07.2016 року в ЧНУ імені Петра Могили створено спеціалізовану раду К 38.053.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук зі спеціальностей:

23.00.02 – політичні інститути та процеси;

23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку.

Для забезпечення рівня освіти, який відповідає міжнародним вимогам, ЧНУ ім. Петра Могили підтримує постійні та міцні зв’язки з різними міжнародними організаціями і закордонними університетами. Розширюється практика запрошення провідних іноземних вчених для викладання в ЧНУ імені Петра Могили, а також практика стажування наших студентів та викладачів у закордонних університетах.

За даними на 01.10.2017 року кількість студентів денної форми навчання складає 3920 осіб, 782 студенти навчаються за заочною формою навчання. Викладацький склад університету становить 419 осіб, з яких 70 докторів наук; 52 професори; 182 кандидати наук; 127 доцентів.

Показники діяльності ЧНУ імені Петра Могили наведені далі у таблиці.

Таблиця

**Загальна характеристика
Чорноморського національного університету імені Петра Могили**

№ п/п	Показник	Значення показника
1	2	3
1.	Рівень акредитації ВНЗ	IV
2.	Кількість ліцензованих спеціальностей	34
3.	Кількість спеціальностей, акредитованих за: - 1 рівнем - 2 рівнем - 3 рівнем - 4 рівнем	- 17 1 20
4.	Контингент студентів на всіх курсах навчання - на денній формі навчання; - на інших формах навчання (заочна, вечірня)	4702 3920 782
5.	Кількість факультетів (відділень)	6
6.	Кількість інститутів	4
7.	Кількість кафедр	36
8.	Кількість співробітників (всього) - в т.ч. педагогічних	665 419
9.	Серед них: - докторів наук, осіб (%) - професорів, осіб (%) - кандидатів наук, осіб (%) - доцентів, осіб (%)	70 (16,2%) 52 (12,1%) 182 (42,2%) 127 (29,5%)
10.	Загальна /навчальна площа будівель, кв.м.	23486,91/10377,5
11.	Загальний обсяг державного фінансування (грн.)	51477200
12.	Кількість посадкових місць в читальних залах	238
13.	Кількість робочих місць з ПЕОМ для студентів – у тому числі з виходом в Інтернет	908 908

Ректор

Л.П.Клименко

РОЗДІЛ ІІІ

МОЖЛИВОСТІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЩОДО НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ З ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напряв підготовки 6.030601 «Менеджмент»

а) Матеріальна база та перспективи її розвитку

Матеріально-технічна база Чорноморського національного університету імені Петра Могили забезпечує можливість аудиторних занять, занять на комп'ютерах, проведення спортивно-масової роботи на достатньому рівні, сприяє можливості самостійної роботи студентів, організації їхнього побуту і відпочинку та відповідає сучасним вимогам щодо організації і проведення навчального процесу.

Навчальний процес в університеті проводиться в 12-ти навчальних корпусах, об'єднаних в єдиний комплекс – кампус, студентське містечко. Для забезпечення навчального процесу використовується 23486,91 кв.м. Площа навчальних приміщень становить 10377,5 кв.м. У навчальному процесі задіяні 123 аудиторії, 13 комп'ютерних класів, 20 лабораторій, 3 спортзали площею 1237,3 кв.м., 2 тренажерних зали та актові зали.

Студенти напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» мають можливість використовувати у навчальному процесі спеціалізовані аудиторії, 2 читальні зали, навчально-методичний кабінет кафедри менеджменту.

До складу матеріально-технічної бази бібліотеки університету входять 1 абонемент, 3 читальні зали (загальна кількість місць – 238) загальною площею 788,56 кв.м. Зона зберігання фондів становить 358,93 кв.м.; зона обслуговування читачів – 382,88 кв. м. Бібліотека має в наявності 6 комп'ютерів, 1 сервер, 6 окремих місць для користувачів Internet.

На початок 2017-2018 навчального року фонд бібліотеки становить 171066 примірників, у т.ч. державною мовою – 114681 примірників ; підручників – 79335 примірників. Фонд відділу літератури іноземними мовами – 20946 примірники на 44 мовах світу. Електронний каталог бібліотеки містить 55021 записів.

ЧНУ ім. Петра Могили забезпечує житлом студентів з інших міст у 3-х сучасних гуртожитках, де зараз проживає 620 студентів.

Їдальня університету розрахована на 420 посадкових місць та має чотири буфети в навчальних корпусах.

Університет має автономну систему опалення, що дає змогу створити комфортні умови навчання та праці, а також в університеті впроваджено енергозберігаючі технології. Так в університеті встановлені три установки сонячних колекторів для подачі гарячої води у двох гуртожитках і в головному корпусі.

Санітарно-технічний стан будівель і споруд, умови експлуатації приміщень і обладнання, матеріально-технічна база ЧНУ ім. Петра Могили відповідають встановленим нормативам, що підтверджують санітарний паспорт, висновки місцевих органів з охорони праці та органів державного пожежно-технічного нагляду. Керівництво ЧНУ ім. Петра Могили постійно турбується про розвиток, оснащення та збільшення аудиторного фонду для проведення лекційних, семінарських, практичних і лабораторних занять.

Відповідно до вимог робочих навчальних планів і програм навчальних дисциплін аудиторії та кабінети університету оснащені необхідним обладнанням, офісною та організаційною технікою (копіювальні апарати, телевізори, ноутбуки, відеомагнітофони, відеоплеєри, музичні центри, акустичні системи, магнітофони, відеокамери, мультимедійні проектори).

В університеті створено умови для отримання повноцінної освіти для студентів з особливими потребами: збудовано два металевих і сім бетонних пандусів, які забезпечують доступність до аудиторій, бібліотеки, їдальні на першому поверсі університету. Завдяки співпраці з Миколаївським обласним благодійним фондом «Гармонія» на першому поверсі головного корпусу було обладнано дві кімнати особистої гігієни для мало мобільних осіб. У разі потреби студенти завжди можуть отримати висококваліфіковану медичну допомогу в Медичному центрі університету. У Центрі соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку та сприяння працевлаштуванню ЧНУ імені Петра Могили облаштовано спеціалізовану аудиторію, адаптовану для людей з

особливими потребами, особливо з порушеннями опорно-рухового апарату та аудиторію для проведення психологічних тренінгів.

Для занять з фізичного виховання відкрито спортивно-тренувальний майданчик, до складу якого входить футбольне, волейбольне та баскетбольне поля, спортивні споруди для занять легкою атлетикою.

Інформаційно-комп'ютерний центр ЧНУ ім. Петра Могили забезпечує функціонування локальної мережі, вузла Інтернет, підтримку в робочому стані комп'ютерної та офісної техніки університету, роботу комп'ютерних класів і пунктів друку та копіювання.

На даний час у ЧНУ ім. Петра Могили налічується 908 сучасних комп'ютерів, об'єднаних в локальну мережу та приєднаних до глобальної мережі Internet. У мережі університету зареєстровано близько 3,5 тис. користувачів. Кожен співробітник, студент, слухач підготовчого відділення має відповідні повноваження для доступу в мережу і власну папку на файловому сервері. Інформація користувача зберігається на серверах протягом всього часу навчання чи роботи.

Більша частина всіх комп'ютерів ЧНУ ім. Петра Могили зосереджені в комп'ютерних класах, які працюють з 8:30 до 20:00. Окрім планових занять студенти мають можливість в будь-який час вільно працювати в комп'ютерних класах за будь-яким вільним комп'ютером. У комп'ютерних класах на студентських робочих місцях встановлені англійські операційні системи Windows 2010, Windows XP, Linux, які вимагають не лише знання комп'ютера, а й знання англійської мови. Так, працюючи безпосередньо з комп'ютером, студенти удосконалюють свої знання в інших галузях.

ЧНУ ім. Петра Могили підключений до Інтернету через оптоволоконний канал на швидкості 6 мбіт/сек. і дає можливість усім своїм студентам та співробітникам безкоштовно працювати в Інтернеті та користуватись електронною поштою. Функціонують офіційний Web-сервер, студентський Інтернет-сервер, сайт для дистанційного виконання завдань студентами та кілька форумів різної тематики. Співробітники університету мають можливість отримувати електронну пошту та працювати в Інтернеті з домашніх комп'ютерів

через вузол Інтернет ЧНУ.

В діяльності університету застосовується вільно розповсюджувана система Moodle, яка являє собою модульне, об'єктно-орієнтоване динамічне середовище для дистанційного навчання. Дана сторінка знаходиться в Internet-мережі за адресою <http://moodle.kma.mk.ua>. Працює комп'ютерний клас для наукової роботи аспірантів та викладачів у зазначеному дистанційному програмному середовищі Moodle.

Для забезпечення потреб студентів функціонують три пункти друку та копіювання, устаткованих копіювальними апаратами, комп'ютерами, принтерами та сканерами, в тому числі є широкоформатний кольоровий принтер для друку плакатів великого розміру.

Усі комп'ютерні класи та ключові точки університету обладнані веб-камерами, зображення з яких виводиться на внутрішню веб-сторінку університету.

Для підключення ноутбуків співробітників та студентів університету розгорнуто бездротову комп'ютерну мережу (Wi-Fi).

Видавничий відділ ЧНУ ім. Петра Могили оснащений копіювальною технікою з ризографами і комп'ютерами з кольоровими принтерами, а також іншою поліграфічною технікою (ламінатор Laminat GMP-LSI 13, різак Ideal, БР-72, ниткошвейна машина), яка дає змогу надавати практично весь спектр видавничих послуг. Для видавничої роботи використовуються пакети програм Fine Reader, CorelDraw, MS Publisher, Adob Photo Shop, Quark Xpress та інші. Відділ повністю забезпечує всі підрозділи та факультети ЧНУ ім. Петра Могили поліграфічною продукцією, а також видає студентську газету «Вагант».

Усі факультети мають достатню матеріально-технічну базу для забезпечення навчального процесу спеціальностей університету.

Отже, Чорноморський національний університет імені Петра Могили має достатню матеріально-технічну базу для забезпечення навчального процесу за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».

б) Кадровий склад

В основу системи формування кадрового забезпечення напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» покладено принцип професійності та компетентності.

З метою ефективною реалізації завдань у напрямку підготовки висококваліфікованих фахівців до навчального процесу залучається професорсько-викладацький склад кафедр: випускової кафедри менеджменту, а також кафедри інтелектуальних і інформаційних систем; публічного управління та адміністрування; фінансів і кредиту; економіки підприємства; економічної теорії та міжнародної економіки; обліку і аудиту; соціології; екології; англійської мови; історії; української філології, теорії та історії літератури ЧНУ ім. П. Могили.

Підготовка бакалаврів з напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» здійснюватиметься на випусковій кафедрі менеджменту факультету економічних наук ЧНУ ім. Петра Могили. Виконуюча обов'язки завідувача кафедри – Стоян О.Ю. – доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук.

Викладачі кафедри постійно проводять науково-дослідну роботу, підвищують кваліфікацію.

За 2012-2017 рр. викладачами видано 3 навчально-методичних посібники та більше 90 статей і методичних рекомендацій. Окремі викладачі є відповідальними виконавцями/співвиконавцями наукових тем, зокрема таких, як «Розвиток приватних фінансів в умовах нестабільності української економіки», що зареєстрована УкрНДІ (0116U008960, строк виконання 2016-18 рр.); «Методологічні та практичні основи економіки природокористування» (ДР 0114U006194, строк виконання 2014-2019); «Формування та вдосконалення механізму сталого розвитку економічних систем» (ДР 0114U006192, строк виконання 2014-2019). У 2015 році в.о. завідувача кафедри захищено докторську дисертацію з державного управління.

З 2007 року в університеті відкрито аспірантуру зі спеціальностей 25.00.01 «Теорія та історія державного управління», 25.00.04 «Місьцеве самоврядування», де зараз навчаються 3 аспірати, з 2010 року відкрито аспірантуру зі спеціальності 25.00.02 «Механізми державного управління». У 2011 році в університеті було відкрито докторантуру з державного управління.

Як індивідуальна форма підвищення кваліфікації викладачів використовується стажування, спрямоване на оновлення та поглиблення знань в психолого-педагогічній, науково-професійній і загальнокультурній сферах на основі ознайомлення з практикою управлінської діяльності, засвоєння нових форм, методів і засобів навчання, вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду освіти. Окремі викладачі пройшли стажування відповідно до професійної спрямованості на базі університетів: ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», Полтавський університет економіки і торгівлі; а також: Israel's Agency for International Development Cooperation and The Golda Meir Mount Carmel International Training Center – International Workshop on «Support Systems in Small Business»; 2011-2013, Odessa, Higher Education Support Program of Open Society Foundations – Regional Seminar for Excellence in Teaching «Wealth, Poverty and Life Satisfaction in Transition Societies»; та відповідно до професійної спрямованості на базі університетів Польщі.

Ефективною формою розвитку кадрового потенціалу також є систематична цілеспрямована участь професорсько-викладацького складу у комунікативних заходах (науково-практичних конференціях, наукових семінарах, симпозіумах, круглих столах тощо) з найбільш актуальних проблем менеджменту та економіки в Україні та за кордоном.

Щорічно університет проводить міжнародну науково-практичну конференцію «Ольвійський форум», у рамках якої діють секції з економіки, фінансів, обліку і аудиту, політології, державного управління.

На випусковій кафедрі менеджменту працюють 1 штатний доктор наук, 4 штатних кандидати наук, з них 2 доценти.

Професорсько-викладацький склад здатний повністю забезпечити навчально-виховний процес і належну якість знань випускників.

в) Навчально-методичне забезпечення

Навчальний процес з напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент» за рівнем вищої освіти «Бакалавр» здійснюватиме кафедра менеджменту ЧНУ ім. Петра Могили.

У плануванні та організації навчально-виховного процесу на випусковій кафедрі зі спеціальності її колектив ставить за мету вирішення проблеми відповідності якості освіти сучасним вимогам суспільства. Він розглядає означену проблему через нову філософію випереджаючої освіти, в основу якої покладено інтеграцію природничо-наукової та гуманітарної освіти, а також інтеграційне навчання.

Кафедра застосовує в навчально-виховному процесі сучасні методи і технології навчання (проблемно-пошуковий метод, комп'ютерні технології, рейтингову систему оцінювання знань, організацію самостійної роботи впродовж усього навчального року, тестові технології), які базуються на дидактичних принципах доступності, системності, послідовності, наочності, активності, самостійності, зв'язку з практикою, життям. Аудиторні заняття (лекції, семінари, практикуми) поєднуються зі самостійною роботою студентів, яка включає в себе підготовку доповідей, повідомлень, науково-пошукових робіт, інформаційних довідок, складання зразків ділових документів тощо. Формами поточного та підсумкового контролю є проміжний модульний контроль/заліки та іспити. Приділяючи значну увагу саме вищезазначеним формам навчання, викладачі кафедри розробили з кожної дисципліни навчально-методичні матеріали, до яких входять не лише вказівки до практичних і семінарських занять, а також рекомендації до організації самостійної роботи та додаткові завдання, які мають практичне спрямування і наближені до майбутньої професійної діяльності фахівців з менеджменту.

Організація навчально-виховного процесу в університеті регламентується Законом України «Про вищу освіту», «Положенням про організацію навчального процесу у Чорноморському державному університеті імені Петра

Могили», затвердженим наказом ЧДУ імені Петра Могили від 21.04.2015 року. Робочі навчальні програми дисциплін розробляються з урахуванням наказу МОН України від 29 березня 2012 року № 384 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2013 року № 683).

Освітньо-кваліфікаційну характеристику та освітньо-професійну програму підготовки бакалавра з напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент» підготовлено кафедрою менеджменту ЧНУ ім. Петра Могили з урахуванням положень рекомендаційного характеру галузевого стандарту вищої освіти України «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування», затверджено наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 939, 05.08.2011 року.

Освітньо-професійна програма «Менеджмент» – визначає нормативний зміст навчання, встановлює вимоги до змісту та обсягу навчальних дисциплін. Навчальний план із підготовки бакалавра затверджений у встановленому порядку.

Для методичного забезпечення викладання навчальних дисциплін з спеціальності «Менеджмент» в ЧНУ ім. Петра Могили та на кафедрах, залучених до підготовки бакалаврів зазначеної спеціальності, розроблено: програми; інструктивно-методичні матеріали щодо проведення семінарських та практичних робіт; навчальні і контрольні тести; роздатковий матеріал до кожної з навчальних дисциплін; екзаменаційні білети; методичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи.

Методичне забезпечення дисциплін напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент» рівня вищої освіти «Бакалавр» відповідає вимогам освітньо-професійної програми.

За вказаний період опубліковано такі наукові та навчально-методичні матеріали:

1. Стоян О. Ю. Державне регулювання розвитку сфери відновлювальної енергетики в Україні: теорія, практика, механізми : [монографія] / О. Ю. Стоян. – Миколаїв : ФОП Ємельянова Т. В., 2014. – 387 с.

2. Stoyan O. Complex state regulation of economy: genesis, trends and contradiction / O. Stoyan // The providing of sustainable development of agricultural sector for its innovative base : [collective monograph]. – Sheffield, S. Yorkshire, England, 2015. – С. 246–254.
3. Stoyan O. Monitoring of treats to ecological and economic systems as the tool for environmental safety and sustainable development of Ukraine / O. Stoyan // Environmental economics and environmental protection: theory and practice: Collective monograph. - Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2015. – p. 26–41.
4. Stoyan O. Formation of the subsystem to manage renewable energy development in Ukraine on the basis of the theory of socio-economic systems / O. Stoyan // Socio-economic system: realities and vectors of development: Collective monograph – “East West” Association For Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria, 2016. – p. 27–39.
5. Мельничук Л.С. Business Issues: From Theory to Practice: [навчальний посібник] / Л.С. Мельничук, Г.С. Дімант, С.Е. Касіянц. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2013. – 300 с.
6. Мельничук Л.С. Методичні рекомендації з дисципліни «Соціальна відповідальність» для студентів напряму підготовки 6.030508 «фінанси і кредит зі знанням іноземної мови». – 2014 р. – 28 с.
7. Мельничук Л.С. Методичні рекомендації з дисципліни «Регіональна економіка» для студентів напряму підготовки 6.030508 «фінанси і кредит зі знанням іноземної мови». – 2014 р. – 33 с.
8. Мельничук Л.С. Методичні рекомендації з дисципліни «Управління витратами» для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства». – 2017 р. – 36 с.
9. Нетудихата К.Л. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни / К.Л. Нетудихата, О. О. Ляховець, Є.Г. Юрін // Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили, Миколаїв. міжрегіон. ін-т

розвитку людини ун-ту «Україна». – Миколаїв : Іліон, 2013. – 302. (навч. посіб., 89 власних сторінок)

10. Нетудыхата К.Л. Проблемы рынка труда и высшего образования в условиях новой индустриализации (Разд. I, Гл. 1) / К.Л. Нетудыхата, Е.А.Ляховец, Т.М. Фертикова // Актуальные вопросы образования, науки и инноваций в свете решения социально-экономических проблем. Часть II. Социально-экономические аспекты развития высшего, среднего специального и среднего общего образования: научная монография; [под ред. С.М. Ахметова]. Новосибирск: Изд. «СибАК», 2014. – С. 8-36. (10 власних сторінок)

11. Netudykhata K.L. Theoretical basis of the institutes' research of the national innovation systems / K.L. Netudykhata, Y. N. Yurin // Social and Economic Priorities in the Context of Sustainable Development [Monograph] – Opole: The Academy of Management & Administration, 2016. – P. 75-81. (4 власні сторінки)

12. Нетудыхата К.Л. Діагностика фінансового стану сільськогосподарських підприємств / К.Л. Нетудыхата, Ю.Ю. Фуртатов // Науково-методологічні засади соціально-економічного розвитку аграрної сфери економіки України в умовах євроінтеграційних процесів [Монографія] / під ред. д.е.н., професора Ю.О. Нестерчук. – Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2016. – С. 238-244. (3 власні сторінки)

13. Бурдельна Г.О. Управління якістю продукції промислових підприємств / Г.О. Бурдельна, І.А. Маркіна: [монографія] // -Кіровоград: ФО-П Александрова М.В., 2012. –208с.

14. Бурдельна Г.О. Екологічне управління та екологічна стандартизація як складові забезпечення європейських стандартів в Україні / Г.О. Бурдельна, І.А. Маркіна, В.І. Аранчій, Ю.М. Сафонов та інші // Менеджмент у ХХІ сторіччі:глобалізаційні виклики: [монографія] // колектив авторів за ред. д-ра екон. наук І.А. Маркіної, Монографії присвоєно Міжнародний стандартний номер ISBN 978-966-2989-65-6 та індекс ББК 65.291.21, – Полтава: Видавництво «Сімон», 2017. –728с. – С.214-223.

15. Бурдельна Г.О. Методичні рекомендації щодо проходження практики освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» для студентів напряму підготовки 073 «Менеджмент» спеціалізації «Якість, стандартизація та сертифікація». 2017 р. –30 с.

16. Шатун В.Т. Антикризове управління: Навчальний посібник / Миколаїв: Іліон, 2014. – 324 с. Гриф МОН України від 15.07.2014 р.

Практика студентів організовується згідно із «Положенням про проведення практики студентів» та програмами практик. Практична підготовка студентів проводиться щорічно згідно з навчальним планом. Науково-педагогічними працівниками кафедри менеджменту розроблено наскрізну програму практичної підготовки бакалаврів і окремі програми для кожного виду практики. Ці програми містять розділи, які розкривають мету та зміст практики, регламентують порядок організації, керівництво і проходження практики, розкривають структуру та вимоги до оформлення звітів студентів, форми контролю оцінки якості проходження студентами практики.

г) Перспективи наукової та науково-видавничої діяльності

Наукова робота кафедри менеджменту проводиться згідно із затвердженим планом наукової роботи університету.

Науково-педагогічні працівники планують видати такі праці:

- Стоян О.Ю. Мельничук Л.С. Методичні рекомендації для написання курсових робіт з Менеджменту;
- Стоян О.Ю. Методичні рекомендації з дисципліни Менеджмент;
- Стоян О.Ю. Методичні рекомендації з дисципліни Менеджмент в органах державної влади;
- Мельничук Л.С. Методичні рекомендації з дисципліни Соціальна відповідальність;
- Мельничук Л.С. Методичні рекомендації з дисципліни Маркетинг;
- Бурдельна Г.О. Шатун В.Т. Методичні рекомендації для написання курсових робіт зі Стратегічного менеджменту;

- Бурдельна Г.О. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів, спеціальності 073 «Менеджмент» з дисципліни Контролінг;

- Нетудихата К.Л. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисципліни Гроші та кредит.

Крім цього, планують щороку видавати понад десять статей, у яких буде висвітлено результати наукової роботи кафедри, у зарубіжних журналах, що входять до наукометричних баз даних та фахових видань України.

Основним завданням своєї діяльності професорсько-викладацький склад кафедри вважає необхідність проведення дослідницької роботи в контексті теоретичного забезпечення викладання фахових навчальних дисциплін.

Реалізації цього завдання сприяють різноманітні форми наукової діяльності викладачів:

- участь у міжнародних, всеукраїнських, регіональних та обласних науково-практичних конференціях економічної спрямованості;

- випуск навчальних посібників;

- наукові публікації у фахових виданнях;

- підготовка та випуск методичних рекомендацій.

Викладачі та студенти мають можливість друкувати наукові статті у періодичному молодіжному науковому журналі «Студентські наукові студії», фаховому науковому журналі «Наукові праці. Серія: Економіка» та «Наукові праці. Серія: Державне управління», «Державна політика та економічний розвиток», «Інвестиції: практика та досвід». Зокрема журнали «Інвестиції: практика та досвід» та «Державна політика та економічний розвиток» видаються українською та англійською мовами. З метою оприлюднення та апробації наукових результатів студенти беруть участь у наукових конференціях, які проводяться на базі університету.

Крім того, видавництво ЧНУ ім. Петра Могили кожного року видає низку монографій, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України, тематичні випуски «Наукових праць» та журналів, які входять до переліку ВАК України.